

25 februari 2019

Beste Marc, Job, Betty, Janusz, andere oud-Kemna-casting-medewerkers en Julia,

In reactie op het verzoek van Julia of ik een casting wil komen doen het volgende;

Jobs misbruik en jullie reactie daarop in de pers hebben mij geschokt en maken mij tot op heden boos. Het bestempelen van Job als niet meer dan een 'oud-collega' waarmee 'alle banden verbroken zouden zijn' in de dagen na het uitkomen van het misbruik terwijl Job op dat moment notabene nog gewoon eigenaar was en jullie dus nog feitelijk op een stoel zaten die van hem (en Janusz) was heeft me verbijsterd. Blijkbaar dachten jullie werkelijk dat wij acteurs allemaal debiel zijn.

Ik heb lang gehoopt en verwacht dat jullie ons als acteurs nog iets zouden willen zeggen of schrijven over het gebeurde. Dat jullie terug zouden komen op de manier waarop jullie met deze kwestie om zijn gegaan. Dat jullie iets van een reactie zouden willen geven aan de mensen die bij jullie staan ingeschreven. Mensen zoals ik, inmiddels zo'n dertig jaar. Dat er na al die tijd toch iets van bezinning zou zijn gekomen en iets van een reactie. Maar het bleef stil en er kwam he-le-maal niks. Sterker nog; het eerste wat ik van jullie hoorde was een telefoontje van Fay of ik beschikbaar was voor de nieuwe Holleeder-serie. Ik wist werkelijk niet wat te zeggen. Jullie gingen gewoon door? Ik was nog geschokter dan ik al was. Ik kan mij namelijk niet voorstellen dat ik eigenaar of leidinggevende ben van een bedrijf waarin zo iets vreselijks plaats vindt en dat ik niets laat weten aan de mensen die er ingeschreven staan en uiteindelijk niet verder kom dan een naamswijziging en een protocol.

Ik heb de positie van Job in de theaterwereld en het machtsmonopolie van Kemna voor acteurs, wat ik met de jaren enkel groter en machtiger zag worden, altijd als zeer ongezond ervaren. Ik ken Job nog van zijn jaar aan de Toneelacademie Maastricht, dus we gaan best een tijdje terug en ik heb het allemaal van dichtbij mogen meemaken. Ik moet jullie eerlijk zeggen dat het feit dat het misbruik zo lang kon bestaan mij, anders dan jullie, begrijp ik, helemaal niet heeft verbaasd. Omdat de wereld waarin acteurs werken gekenmerkt wordt door een ongezonde afhankelijkheid en aaneen hangt van machtsmisbruik en scheve verhoudingen. Ik kan mij niet voorstellen dat dat jullie is ontgaan, dat jullie je niet bewust waren (en zijn?) van jullie positie daarbinnen. Dat maakt het uitblijven van een reactie des te kwalijker. Met het wijzigen van je naam en invoeren van een protocol neem je namelijk nog geen verantwoordelijkheid.

Ooit, toen ik nog klein was, werd ik verliefd op het vak toneelspelen. Ik was betoverd. Ik zag alles wat ik kon zien, zat vanaf mijn twaalfde op de Vooropleiding in Groningen, ging aaneensluitend naar de Toneelacademie Maastricht en werd daar bestempeld als 'de ontdekking van het jaar'. Maar ik ontdekte ondertussen iets anders; iets wat heel wezenlijk bleek te zijn voor mijn verdere bestaan als actrice: dat het leek alsof alle waarden en normen die ik van huis had meegekregen er niet toe deden. Dat ik in een wereld was terechtgekomen met zijn eigen ondoorzichtige spelregels die ik moest proberen te ontrafelen. Dat gastregisseurs op de toneelacademie het bed deelden met studentes en de ochtend erna vrolijk konden beslissen in de docentenvergadering of het desbetreffende meisje wel of niet de

opleiding moest verlaten. Toen ik opmerkte dat ik dat niet gezond vond werd ik weggezet als 'preuts', opmerkelijk genoeg net zoiets als Job jaren later gezegd zou hebben tegen de jongens die niet uit de kleren wilden. Eenmaal afgestudeerd als actrice merkte ik dat afspraken over werk ineens konden worden herroepen alsof ze nooit hadden bestaan. Dat slechts enkele partijen heel veel macht hadden. Dat ik was terechtgekomen in een wereld waarin het steeds belangrijker werd dat Job je zag zitten wilde je kans maken op een televisie- of film-carriere. Job, die meer leek te hebben met bekendheid en mooie mensen dan dat het er toe deed of je werkelijk kon spelen. Waarin een diploma van de Toneelacademie er steeds minder toe deed.

Met Job aan het roer van een casting-bureau wat je dikwijls niet terugbelde als je auditie had gedaan en waarvan je nooit zou horen waarom je die rol nou écht niet had gekregen, zelfs toen ik Job er eerlijk naar vroeg. Waar je na eindeloos wachten iemand tegenkwam in de kroeg die de rol al weken bleek te hebben. Waarin je altijd weer werd verzocht om jezelf maandenlang vrij te houden voor iets wat uiteindelijk niet doorging, of wat maar drie draaidagen bleek te duren óf wat uiteindelijk een jaar bleek te zijn verzet. Waarin collega-acteurs door jullie werden ingezet om gratis tegenspel te geven bij audities omdat ze hoopten ooit zelf auditie te mogen doen. Waarin opties op een heleboel draaidagen zo dikwijls uitdraaiden op maar één enkele draaidag. Waarin een hoofdrol ineens een hele kleine bijrol bleek. Waarin onderhandelingen met mijn agent en een producent stuk liepen omdat de producent wilde dat ik van alles gratis deed waarna ik door jullie ter verantwoording werd geroepen 'omdat mijn agent 'zo moeilijk deed'. Waarin je als acteur te maken kreeg met de situatie dat het castingbureau tegelijk ook op de stoel zat van producent. Alsof je in een John-Lanting-stuk zat met draaideuren en bij welke deur je ook aanklopte; steeds verscheen dezelfde figuur. Waarin een grote rol in een tv-serie vier dagen (!) voor de eerste draaidag (in casu 'Goedenavond Dames en Heren') zomaar kon komen te vervallen, zonder dat ook daar een enkele compensatie tegenover stond. En wonderlijk genoeg zat ook hier het castingbureau bij de producent op schoot (of andersom). Waar je voor een auditie voor een commercial al werd gevraagd te tekenen voor een bedrag terwijl je nog niet eens de precieze opdracht had. Toen ik Job er ooit op wees dat dat eigenlijk niet mag zei hij; 'dat weet ik wel maar acteurs voelen zich er aan gebonden, dus het werkt toch?'. Wat mij deed realiseren dat het winstgevend was om acteurs dom te houden, en onmondig, wat ik ook als een vorm van misbruik zie. Acteurs die elkaar ondertussen liever naar hartenlust anekdotes vertelden over de vreselijke wijze waarop ze waren behandeld dan dat ze hun mond tegen jullie durfden open te doen of loyaal waren naar elkaar toe. Een wereld waarin je eerst werk had en toen plotsklaps niet meer want "de financiering kwam helaas niet rond". Waar het draaien bijna altijd al is begonnen terwijl de scripts nog niet eens af zijn of waar tijdens het draaien nog draaidagen zomaar vervallen. Waar een ondoorzichtig systeem heerst van vergoedingen. Waarin beschikbare acteurs als 'bezet' worden gemeld aan een geïnteresseerde regisseur omdat het castingbureau tegelijkertijd producent is van een serie met die acteur waarvan de planning nog niet rond is. Waarin ik door Job gevraagd werd mee te spelen in zijn film met een boekenbon als vergoeding, een boekenbon die echter niet kwam want die waren ze vergeten op te sturen. Waarin de vergoedingen in de tv- en filmwereld voor acteurs in de afgelopen jaren buitenproportioneel zijn gekelderd en het castingbureau alleen maar is gegroeid en waarin niemand je kan uitleggen hoe het allemaal zo gekomen is. Waarin het seksuele misbruik van Job jarenlang kon duren zonder dat iemand er iets over durfde te zeggen. Waarin

acteurs van alles roeptoeteren in de media maar over de grootste rel die ooit in hun eigen wereld plaats vond ineens angstvallig stil vielen. Hebben jullie dat gemerkt en je afgevraagd hoe dat komt? En waarin jullie een andere naam verzonnen en een protocol opstelden wat herhaling moest voorkomen. Maar wat is er nu precies veranderd? Job is weg. Is Job weg? Maar is daarmee de situatie van het monopolie ook veranderd? Ik heb mij niet bij jullie ingeschreven. Wie zijn jullie?

Ik had stiekem gehoopt dat het enige positieve aan het uitkomen van Jobs misbruik zou zijn dat er iets wezenlijks zou veranderen aan de scheve verhoudingen binnen 'onze' wereld. Die wereld waarin alles 'anders' gaat, alsof we op een planeet leven waar andere (en nog steeds vraag ik me af; welke?) regels gelden. Waar het arbeidsrecht niet komt omdat geen acteur naar de rechter durft te stappen. Een wereld die zich dus ook niet ontwikkelt omdat de verhoudingen nog altijd gedomineerd worden door angst; een achterlijke wereld. Waarin er zoveel acteurs zijn, of mensen die zich zo noemen, en maar zo'n klein clubje mensen die bepalen wie er werk heeft dat het aanbod altijd te groot is voor de vraag en waarin misbruik, óók na het vertrek van Job daarom nog steeds op de loer ligt. Zolang er niet wezenlijk iets is veranderd aan de verhoudingen zal dat misbruik zich herhalen, in allerlei gedaantes. Ik ben ondertussen terug bij de normen en waarden waarmee ik ooit op de Toneelacademie Maastricht mijn intrede deed. En ik hou nog steeds heel veel van spelen maar kan het niet meer zonder te zwijgen. Bij deze.

Groet,

Marthe-Geke